Europeiska unionens
officiella tidning

SV
C-serien

C/2024/5658

23.9.2024

VERKSAMHETSRAPPORT FRÅN OLAFS ÖVERVAKNINGSKOMMITTÉ – 2022

(C/2024/5658)

Kommittéledamöter

Teresa ANJINHO
Ordförande för Olafs övervakningskommitté
Ledamot av kommittén sedan den 23 september 2022

F.d. biträdande ombudsman och oberoende sakkunnig inom mänskliga rättigheter, Portugal.

Dušan STERLE
Ledamot av kommittén sedan den 28 mars 2022

F.d. direktör för Sloveniens budgettillsynskontor, finansministeriet, Slovenien.

Marita SALGRĀVE
Ledamot av kommittén sedan den 23 september 2022

F.d. rådsmedlem och revisionsdirektör, Högsta revisionsinstitutionen, Lettland.

F.d. verkställande direktör för Centrala finans- och upphandlingsorganet (Esif – förmedlande organ), finansministeriet, Lettland.

Angelo Maria QUAGLINI
Ledamot av kommittén sedan den 23 september 2022

Domare vid revisionsrätten, Italien.

Thierry CRETIN
Ledamot av kommittén sedan den 9 september 2022

F.d. fransk medlem av domstolsväsendet (undersökningsdomare, biträdande åklagare, chefsåklagare). F.d. direktör för både generaldirektoratet för rättsliga frågor och konsumentfrågor och generaldirektoratet för migration och inrikes frågor vid Europeiska kommissionen.

Förord

Efter en anpassningsperiod sedan övervakningskommitténs fullständiga förnyelse 2022 inledde kommittén en djupgående analys 2023 av sina arbetsmetoder och sin arbetsplan, sina prioriteringar och de största utmaningarna under sin mandatperiod. Det har också gått ett år sedan kommittén inledde sitt pågående arbete med Olafs reviderade riktlinjer om utredningsförfaranden samt det viktiga slutförandet av den första analysen av de kompletterande utredningar som Olaf genomfört sedan inrättandet av Europeiska åklagarmyndigheten (Eppo).

Efter flera överläggningar mellan kommittén och Olaf, vilka alltid genomfördes i en konstruktiv anda, begärde Olafs generaldirektör formellt, i enlighet med artikel 17.8 i Olaf-förordningen, i november 2023 anmärkningar från kommittén om de nya riktlinjer om de utredningsförfaranden som Olaf avser att anta 2024. För kommittén är översynen av riktlinjerna om utredningsförfaranden en mycket viktig uppgift för Olaf eftersom den bör leda till antagandet av uppdaterade, detaljerade, tydliga och omfattande riktlinjer. Dessa riktlinjer bör beakta all utveckling som har ägt rum sedan de nuvarande riktlinjerna om utredningsförfaranden antogs, de många rekommendationer som kommittén har utfärdat under de senaste åren och samarbetet med Eppo inom EU:s bredare struktur för bedrägeribekämpning.

För att få en bättre förståelse av Olafs samarbete med Eppo utvecklas uppmanade kommittén i juli 2023 Olafs generaldirektör att tillhandahålla en förteckning över alla kompletterande utredningar som inletts av Olaf sedan Eppo inledde sin verksamhet. På grundval av en förteckning över 70 kompletterande utredningar som Olaf utfört sedan juni 2021, då Eppo inledde sin verksamhet, antog kommittén i december 2023 sitt utkast till yttrande om Olafs kompletterande utredningar. Yttrandet antogs sedan formellt i februari 2024. Med detta yttrande genomförde kommittén den första djupgående analysen av fler än 40 av Olafs avslutade kompletterande utredningar. I sina slutsatser lovordade kommittén både Eppo och Olaf för deras ansträngningar att göra denna nya mekanism framgångsrik i kampen mot bedrägerier. Analysen av dessa ärenden visade båda parternas engagemang och professionella hållning. Kommittén utfärdade två rekommendationer till Olaf att stärka öppenheten och den goda förvaltningsseden med avseende på det sätt på vilket samarbetet och utbytet sker med Eppo.

Med tanke på att begreppet *kompletterande utredningar* kommer att vidareutvecklas för att återspegla Olafs pågående erfarenhet på detta område, beslutade kommittén att fortsätta att årligen övervaka Olafs kompletterande utredningar. Syftet är att ge EU:s lagstiftare och berörda parter ytterligare insikter om genomförandet av kompletterande utredningar och deras roll som ett viktigt verktyg i samarbetet mellan de två huvudpelarna i EU:s struktur för bedrägeribekämpning. Dessa insikter kommer att vara värdefulla för den kommande översynen av både Eppo-förordningen och Olaf-förordningen.

I maj 2023 antog kommittén yttrande nr 1/2023 om Olafs preliminära budget för 2024. Kommittén var medveten om att budgeten hade utarbetats mot bakgrund av den nuvarande fleråriga budgetramen 2021–2027 och kommissionens pågående noggranna granskning av alla administrativa utgifter. Efter en grundlig analys och överläggningar med Olaf i) erinrade kommittén om att det är av största vikt att Olaf har tillräckliga personalresurser för att upprätthålla en hög prestationsnivå, ii) konstaterade kommittén att den preliminära budgeten överensstämde med de rapporterade behoven, och iii) uttryckte kommittén sitt fulla stöd för Olafs begäran om ytterligare tjänster. Vid beaktandet av detta stöd togs särskilt hänsyn till de nya strategiska uppgifter som Olaf tilldelats, såsom utredningar och operativt stöd till medlemsstaterna angående faciliteten för återhämtning och resiliens, det operativa samarbetet med Eppo, handläggningen av klagomål som lämnats in till den tillsynsansvarige för rättssäkerhetsgarantier och Olafs förväntade deltagande i den långsiktiga återuppbyggnaden av Ukraina.

Det är också värt att nämna kommitténs regelbundna kontakter och möten med EU:s institutioner och Olafs partner och berörda parter under 2023. Detta bidrog inte bara till att göra kommittén mer synlig, utan även till att, i en samarbetsanda, öka informationsflödet och få mer återkoppling om Olafs resultat.

Slutligen vill jag, på alla ledamöters vägnar, tacka Olafs generaldirektör för sin öppna och uppriktiga kommunikation med kommittén. Jag vill också framhålla det värdefulla stöd som medlemmarna av sekretariatet, under ledning av dess chef, tillhandahöll kommittén, trots att sekretariatet var kraftigt underbemannat under 2023. I detta avseende erkänner kommittén de ansträngningar som kommissionens generalsekreterare gjort för att säkerställa att sekretariatet kommer att ha de personalresurser som krävs för att stödja både kommittén och den tillsynsansvarige för rättssäkerhetsgarantier.

Teresa ANJINHO

Ordförande för övervakningskommittén

Innehållsförteckning

Sida

Förord ... 2

1. Kommittén i ett nötskal ... 5

2. Övervakningskommitténs tillsynsverksamhet ... 6

2.1 *Tillsyn över Olafs budget och resurser: yttrande nr 1/2023 om Olafs preliminära budgetförslag för 2024* ... 6

2.2 *Utkast till yttrande om kompletterande utredningar som utförs av Olaf och Eppo* ... 6

2.3 *Övervakning av längden på Olafs utredningar* ... 7

2.3.1 *Rapporter om utredningar som pågått i mer än tolv månader som kommittén mottog 2023* ... 8

2.4 *Kommitténs övervakning av de enskilda klagomål som lämnats in till Olaf* ... 9

2.5 *Översyn av Olafs riktlinjer om utredningsförfaranden* ... 10

3. Samarbete ... 11

3.1 *Samarbete med Olaf* ... 11

3.2 *Förbindelser med berörda parter* ... 11

4. Förvaltning och resurser ... 12

4.1 *Övervakningskommitténs arbetsmetoder* ... 12

4.2 *Sekretariatet* ... 12

4.3 *Budgetfrågor* ... 12

1. **Kommittén i ett nötskal**

1. Övervakningskommittén för Europeiska byrån för bedrägeribekämpning (Olaf) (*kommittén*) är ett oberoende organ som inrättats genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU, Euratom) nr 883/2013 ([1]) (*Olaf-förordningen*) för att stärka och garantera Olafs oberoende genom att regelbundet övervaka hur Olafs utredningar genomförs.

2. Kommittén består av fem oberoende, externa experter (*ledamöterna*), som utses i samförstånd mellan Europaparlamentet, rådet och Europeiska kommissionen för en period av fem år ([2]). Ledamöterna utför sina uppgifter på ett helt oberoende sätt och får varken begära eller ta emot instruktioner från någon regering eller från någon institution, något organ eller någon byrå inom EU. Kommittén stöds i sitt arbete av ett sekretariat som arbetar permanent under kommitténs direkta överinseende, oberoende av kommissionen, Olaf eller andra organ. Sekretariatet spelar en viktig roll för att underlätta och bidra till kommitténs övervakningsuppdrag.

3. Med tanke på karaktären hos Olafs utredningar är det inte möjligt att väcka talan vid EU:s domstolar mot ett beslut av Olafs generaldirektör om att inleda eller avsluta en utredning ([3]). Det innebär att kommittén, tillsammans med den tillsynsansvarige för rättssäkerhetsgarantier (som handlägger klagomål mot Olaf för bristande efterlevnad av rättssäkerhetsgarantier och de regler som gäller för utredningar ([4])), spelar en avgörande roll som ett oberoende organ vars uppgift är att övervaka och granska hur Olaf genomför sina utredningar. Kommittén har därmed en privilegierad ställning eftersom den ger EU-institutionerna en inblick i Olafs funktion baserat på sin övervakningsroll, och tillhandahåller en försäkran om att Olaf agerar inom de rättsliga ramarna och i enlighet med tillämpliga rättssäkerhetsgarantier.

4. Enligt Olaf-förordningen har kommittén tre uppgifter: i) att regelbundet övervaka hur Olaf genomför sitt utredningsarbete, ii) att biträda generaldirektören när denne utför sina uppgifter, och iii) att rapportera till EU-institutionerna.

5. I synnerhet försöker kommittén, genom att regelbundet övervaka Olafs utredningar, se till att

   (i) det inte finns någon extern inblandning i Olafs utredningsarbete,

   (ii) alla generaldirektörens relevanta beslut antas i enlighet med principerna om laglighet och opartiskhet och att de är förenliga med Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna samt rättssäkerhetsgarantierna ([5]).

6. Kommittén har till uppgift att i) rikta **yttranden** och, i förekommande fall, **rekommendationer** till Olafs generaldirektör beträffande Olafs utredningsarbete, längden på dess utredningar samt de resurser som Olaf behöver för att genomföra dessa utredningar, och ii) formulera **anmärkningar** om Olafs utkast till riktlinjer om utredningsförfaranden. Kommittén ingriper aldrig i pågående utredningar när den utfärdar yttranden och rekommendationer.

([1]) Artikel 15.2 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU, Euratom) nr 883/2013 av den 11 september 2013 om utredningar som utförs av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning (Olaf) och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1073/1999 och rådets förordning (Euratom) nr 1074/1999 (EUT L 248, 18.9.2013, s. 1), i dess ändrade lydelse enligt förordning (EU, Euratom) 2016/2030 och förordning (EU, Euratom) 2020/2223. Finns på https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?uri=CELEX:02013R0883-20210117.

([2]) För att ta tillvara kommitténs erfarenheter ska ledamöterna bytas ut på en alternerande grund, i enlighet med Olaf-förordningen.

([3]) Mål T-658/17, Stichting Against Child Trafficking/kommission, ECLI:EU:T:2018:799.

([4]) Se artikel 9a.8 i Olaf-förordningen.

([5]) https://www.europarl.europa.eu/charter/pdf/text_sv.pdf.

2. **Övervakningskommitténs tillsynsverksamhet**

2.1 ***Tillsyn över Olafs budget och resurser: yttrande nr 1/2023 om Olafs preliminära budgetförslag för 2024***

7. Varje år antar Olafs övervakningskommitté ett yttrande om Olafs preliminära budgetförslag för att försäkra EU-institutionerna om att budgetförslaget tar hänsyn till Olafs oberoende i utredningsarbetet. Yttrandet ger dessutom garantier för att Olaf har tillräckliga resurser för att tillhandahålla en ändamålsenlig och effektiv interinstitutionell tjänst för bedrägeribekämpning. Olafs generaldirektör kan sedan använda detta yttrande när det gäller EU:s budgetansvariga och ansvarsfrihetsbeviljande myndigheter.

8. Den 31 maj 2023 utfärdade kommittén yttrande nr 1/2023 om Olafs preliminära budgetförslag för 2024. I yttrandet konstaterade kommittén att Olafs preliminära budget, ökad med 4,40 %, var förenlig med kommissionens riktlinjer för ytterligare besparingsåtgärder. Kommittén uttryckte emellertid oro över hur dessa åtgärder påverkar Olafs personalresurser och noterade att betydande nedskärningar av personalen kan innebära att Olaf inte kan fortsätta att anställa kvalificerad och specialiserad personal för utredningar och återvinning av tillgångar. För kommittén är det viktigt att Olaf har tillräckliga personalresurser till sitt förfogande för att upprätthålla en hög prestationsnivå, särskilt för de nya uppgifter som Olaf hade börjat utföra i samband med ett antal strategiska initiativ för Europeiska kommissionen. Dessa initiativ omfattar utredningar och operativt stöd till medlemsstaterna angående faciliteten för återhämtning och resiliens, villkorlighetsmekanismen i samband med rättsstatsprincipen, samarbete med Eppo och handläggning av klagomål till den tillsynsansvarige för rättssäkerhetsgarantier.

9. Kommittén noterade även att, eftersom medlemsstaterna hade enats om en nollkostnad för Eppos inrättande, var det Olaf som var tvungen att bära merparten av den ekonomiska bördan i fråga om personalresurser. Olaf förväntades överföra 16 ytterligare tjänster till Eppo före januari 2023 (en del av sammanlagt 45 tjänster som skulle tillsättas för att inrätta Eppo).

10. Mot denna bakgrund, och efter att ha analyserat Olafs motiveringar för att begära 16 ytterligare tjänster, uttryckte kommittén sitt stöd för denna begäran med tanke på de nya uppgifter som tilldelats Olaf (faciliteten för återhämtning och resiliens, Ukrainafaciliteten, sanktioner och klagomål till den tillsynsansvarige för rättssäkerhetsgarantier). Eftersom Olaf redan hade överfört 16 av sina egna tjänster till Eppo 2023 betraktades Olafs begäran om ytterligare tjänster mer som en åtgärd för att kompensera för sina minskade resurser än en nettoökning av dem.

2.2 ***Utkast till yttrande om kompletterande utredningar som utförs av Olaf och Eppo***

11. Enligt Olaf-förordningen kan Olaf komplettera Eppos verksamhet i syfte att ”underlätta antagandet av säkerhetsåtgärder eller finansiella, disciplinära eller administrativa åtgärder” ([6]).

12. För att få en bättre och heltäckande förståelse av den övergripande ramen för Olafs kompletterande utredningar uppmanade kommittén i juli 2023 Olafs generaldirektör att tillhandahålla en förteckning över i) alla kompletterande utredningar som inletts av Olaf sedan Eppo-förordningen antogs, och ii) information om hanteringen av dessa utredningar. På grundval av informationen från Olaf beslutade kommittén vid sitt plenarsammanträde den 20 september 2023 att avge ett yttrande för att närmare undersöka hur Olaf har tillämpat de relevanta rättsliga bestämmelserna om kompletterande utredningar och dess samarbete med Eppo.

([6]) Artikel 12f i Olaf-förordningen.

13. I december 2023 antog kommittén sitt utkast till yttrande, som – efter mottagandet av Olafs synpunkter – formellt antogs i februari 2024 ([7]). Kommittén granskade 70 kompletterande utredningar som genomförts av Olaf mellan juni 2021 och november 2023, med fokus på avslutade kompletterande utredningar (42 ärenden).

14. Kommittén undersökte i) karaktären och graden av samarbete mellan de berörda europeiska delegerade åklagarna och Olafs utredare, ii) det regelbundna informationsflödet mellan båda parter under den processen, iii) efterlevnaden av tillämpliga regler och bestämmelserna i de praktiska överenskommelser som Olaf och Eppo enats om, och iv) de kompletterande undersökningarnas längd.

15. Ett av kommitténs första konstateranden var att om Eppo under föregående informella utbyten skulle invända mot Olafs avsikt att inleda en kompletterande utredning skulle Olaf i praktiken inte göra någon formell skriftlig begäran i detta avseende. Det skulle därmed inte finnas något formellt spår av Olafs förslag och Eppos skäl till att motsätta sig det.

16. Kommittén konstaterade därför att det är viktigt att Olaf alltid lägger fram ett formellt skriftligt förslag när byrån avser att inleda en kompletterande utredning (med användning av de formulär och mallar som redan överenskommits med Eppo). Därigenom säkerställs a) efterlevnaden av principen om insyn, och b) effektiviteten i kommitténs övervakning av Olafs utredningsarbete.

17. Kommittén fann också att längden på en kompletterande undersökning i 75 % av de avslutade ärendena var mindre än ett år (i genomsnitt åtta månader). Mycket få ärenden (10–20 %) pågick i över ett år, och då av objektiva skäl, såsom den särskilt komplexa karaktären hos de frågor som utreddes, inklusive om utredningen berörde ett stort antal personer och/eller länder.

18. Sammanfattningsvis fann kommittén att denna mekanism hittills har fungerat som den ska och har gett lovande resultat för framtiden. Kommittén lovordade både Eppo och Olaf (samt de europeiska delegerade åklagare respektive utredare från Olaf som var involverade i dessa ärenden) för sina insatser för att göra denna nya mekanism framgångsrik i kampen mot bedrägerier.

19. På grundval av ovannämnda konstateranden utfärdade kommittén följande två rekommendationer till Olaf. Den *första* rekommendationen är att alltid använda de formulär och mallar som överenskommits med Eppo för att lägga fram ett förslag om att inleda en kompletterande utredning även om Eppo redan informellt har informerat Olaf om att myndigheten skulle invända mot det. Den *andra* rekommendationen är att säkerställa att detta förfarande även återspeglas i Olafs riktlinjer om utredningsförfaranden.

20. Kommittén kommer att fortsätta att årligen övervaka Olafs kompletterande utredningar.

2.3 *Övervakning av längden på Olafs utredningar*

21. Enligt artikel 7.8 i Olaf-förordningen ska kommittén göra en analys från fall till fall av varje utredning som är äldre än tolv månader för att säkerställa att Olafs utredningar genomförs kontinuerligt och under en tidsperiod som är avpassad efter deras omständigheter och komplexitet.

22. Genom att regelbundet övervaka längden på Olafs utredningar och skälen till eventuella onödiga dröjsmål försöker kommittén kontrollera att det inte har skett någon extern eller intern inblandning i det opartiska genomförandet av en utredning. En långdragen utredning som inte kan motiveras kan ha allvarliga negativa konsekvenser för i) de berörda personernas processuella rättigheter, och/eller ii) uppföljningen av utredningen. Genom att övervaka längden på utredningarna kontrollerar kommittén även att de personalresurser och ekonomiska resurser som har anslagits till Olaf används på ett effektivt sätt.

([7]) Se yttrande nr 1/2024 på https://supervisory-committee-olaf.europa.eu/document/download/9017a135-fe82-4471-84fc-eb7030379e3a_en?filename=Opinion%20on%20CI%20-%20non%20confidential%20v.pdf.

23. Kommittén har genom åren ägnat särskild uppmärksamhet åt kontinuiteten hos och längden på Olafs utredningar. Under de senaste åren har kommittén haft farhågor om bristen på tydliga och detaljerade bestämmelser i riktlinjerna om utredningsförfaranden för hantering av längden på Olafs utredningar. Sådana regler stärker rättssäkerheten, och avsaknaden av dem kan vara skadlig om man vill säkerställa att Olafs förfaranden är transparenta, särskilt för de berörda personerna.

24. För att korrekt kunna utföra det övervakningsuppdrag som kommittén tilldelas genom Olaf-förordningen måste kommittén ha tillgång till meningsfull, tillräcklig och aktuell information. I den nya artikel 15.1 i Olaf-förordningen ([8]) föreskrivs nu tydligt att kommittén ska ges tillgång till all den information och alla handlingar från Olaf som den anser sig behöva för att utföra sina övervakningsuppgifter.

25. De nuvarande praktiska överenskommelserna mellan Olaf och kommittén ([9]) ger kommittén delvis direkt tillgång till ärenderelaterad information som är tillgänglig och registrerad i Olafs ärendehanteringssystem. Särskilt enligt artikel 13.2 i de praktiska överenskommelserna ska kommittén ha full tillgång till öppna utredningar som pågått i mer än tolv månader.

26. I detta avseende fick kommittén, liksom varje år, information från Olaf om utredningar som pågått i mer än tolv månader. För att bättre förstå varför vissa utredningar pågår länge beslutade kommittén i slutet av 2022 att inrikta sig på Olafutredningar som pågått i mer än 36 månader. Övervakningen av dessa ärenden pågår. Samtidigt fortsätter kommittén att reflektera över hur man bäst kan säkerställa att övervakningen av de av Olafs utredningar som pågått längre än tolv månader är så effektiv och omfattande som möjligt.

2.3.1 *Rapporter om utredningar som pågått i mer än tolv månader som kommittén mottog 2023*

27. Om en utredning inte kan avslutas inom tolv månader från det att den inleddes ska Olafs generaldirektör enligt artikel 7.8 i Olaf-förordningen ([10]) formellt rapportera till kommittén tolv månader efter utredningens inledning och därefter var sjätte månad. I dessa rapporter anger Olaf skälen till att utredningen inte slutförts och, när det är lämpligt ([11]), de åtgärder som ska vidtas för att skynda på utredningen samt den förväntade tidsramen för slutförandet.

28. Under 2023 mottog kommittén 620 rapporter från Olaf om 404 pågående enskilda utredningar som pågått i mer än tolv månader. 53,47 % av alla rapporterade ärenden överskred 24 månader (figur 1). Den sektorsvisa uppdelningen av Olafs utredningar visas i figur 2.

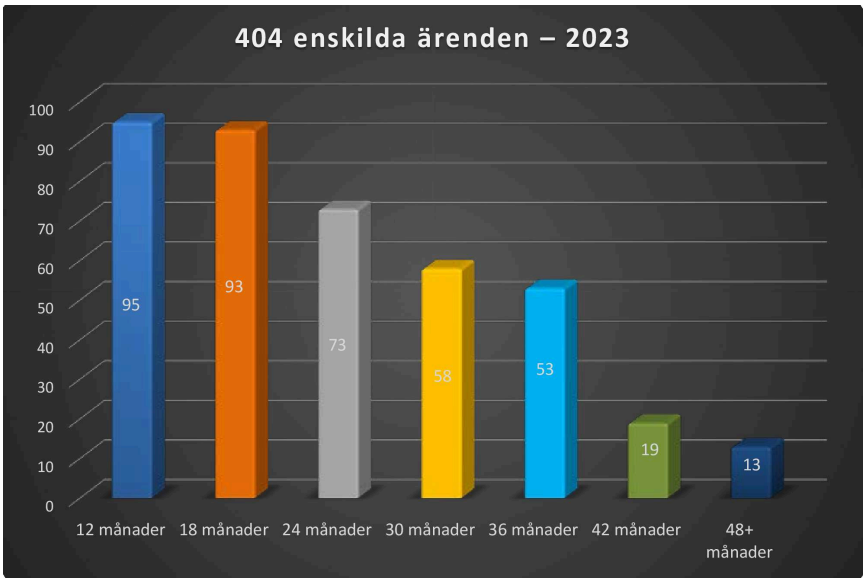
([8]) Ändrad genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU, Euratom) 2020/2223 av den 23 december 2020 om ändring av förordning (EU, Euratom) nr 883/2013 vad gäller samarbete med Europeiska åklagarmyndigheten och effektiviteten i utredningar vid Europeiska byrån för bedrägeribekämpning (EUT L 437, 28.12.2020, s. 49).

([9]) Praktiska överenskommelser mellan Olaf och dess övervakningskommitté. https://supervisory-committee-olaf.europa.eu/system/files/2021-10/OLAF%20SC%20WA%20signed.pdf.pdf.

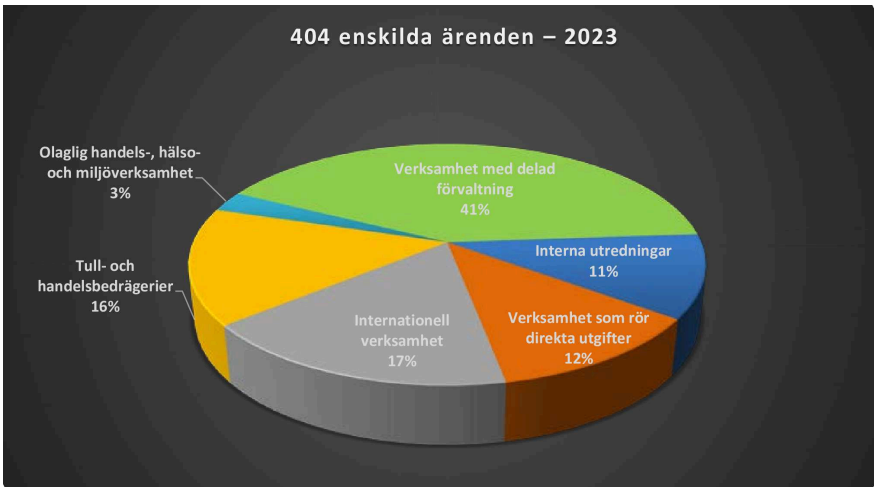
([10]) I artikel 7.8 i förordning (EU, Euratom) nr 883/2013 anges följande: ”Om en utredning inte kan avslutas inom tolv månader från det att den inleddes ska generaldirektören vid utgången av den tolvmånadersperioden och därefter var sjätte månad rapportera till övervakningskommittén, och ange skälen till det och, när det är lämpligt, de åtgärder som planeras för att skynda på utredningen.”

([11]) Ordalydelsen ”när det är lämpligt” lades till i texten till artikel 7.8 i Olaf-förordningen genom ändringsförordning (EU, Euratom) 2020/2223.

Figur 1

Figur 2

2.4 *Kommitténs övervakning av de enskilda klagomål som lämnats in till Olaf*

29. Liksom varje år erhöll kommittén halvårsrapporter och relevanta dokument om enskilda klagomål som handlagts av Olaf. År 2023 informerade generaldirektören kommittén om att Olaf handlagt totalt tre klagomål. Generaldirektören gav också en översikt över klagomål som handlagts av Europeiska ombudsmannen. Olaf tillhandahöll automatisk tillgång till de motsvarande ärendena i Olafs ärendehanteringssystem, som innehåller alla relevanta dokument och uppgifter ([12]). Kommittén inriktade sig på de tre klagomål som direkt handlades av Olaf 2023 (varav ett ingavs av ett vittne och två av personer som berördes av Olafs utredningar).

30. I det första klagomålet, som lämnades in av ett vittne, hävdade klaganden att Olaf inte hade genomfört utredningarna inom en rimlig tidsperiod. I sitt svar till den klagande hävdade Olaf att det inte hade förelegat någon överträdelse av de tillämpliga reglerna och att Olaf hade genomfört utredningen kontinuerligt och inom en rimlig tidsfrist. Kommittén noterar att Olaf tillhandahöll tillräckliga förklaringar för att motivera utredningens längd. Olaf hänvisade särskilt till ärendets komplexitet, ämnets känsliga karaktär, mängden information som samlats in och de många utredningsaktiviteter som utförts. Kommittén noterar att samma vittne även lämnade in ett klagomål till Europeiska ombudsmannen om utredningens längd och att ombudsmannen inte fann några skäl att inleda en utredning om den påstådda långa varaktigheten av Olafs utredning.

([12]) I enlighet med artikel 6.2 i de praktiska överenskommelserna mellan Olaf och övervakningskommittén.

31. I ett andra klagomål som handlades av Olaf bad den berörda personen Olaf att byta ut den ansvariga utredaren på grund av bristande opartiskhet under utredningens genomförande. Efter Olafs negativa svar ingav den berörda personen ett klagomål till den tillsynsansvarige för rättssäkerhetsgarantier. Frågan inväntar för närvarande behandling av den tillsynsansvarige.

32. I det sista klagomålet hävdade den berörda personen i) att Olaf brutit mot artikel 9.4 i Olaf-förordningen eftersom byrån inte hade berett klaganden tillfälle att yttra sig om omständigheter som gällde honom innan utredningen avslutades, och ii) att Olaf brutit mot artikel 10.3 b i Olaf-förordningen eftersom byrån inte hade gett den berörda personen tillgång till den slutliga ärenderapporten. På grundval av artikel 9.4 i Olaf-förordningen och behovet av att skydda utredningssekretessen hade generaldirektören beslutat att avvakta med den berörda personens rätt att yttra sig om sammanfattningen av omständigheterna (rätten att höras). Kommittén noterar att Olaf agerade i enlighet med gällande regler och förfaranden och att Olafs beslut motiverades av behovet av att skydda utredningssekretessen.

33. Kommittén noterar även att Olaf i samtliga av ovannämnda klagomål gav alla klaganden tillräckliga förklaringar och agerade i enlighet med sin skyldighet enligt artikel 41.2 c i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna om att ”förvaltningen är skyldig att motivera sina beslut”.

2.5 *Översyn av Olafs riktlinjer om utredningsförfaranden*

34. Efter översynen av Olaf-förordning (EU, Euratom) nr 883/2013, genom ändring av förordning (EU, Euratom) 2020/2223, beslutade Olaf att ändra de befintliga riktlinjerna om utredningsförfaranden för att införliva de nya bestämmelserna i förordningen i nya interna riktlinjer och för att fastställa en tydlig och konsekvent ram för all utrednings-, stöd- och samordningsverksamhet. Olaf förklarade för kommittén att denna översynsprocess hade genomförts i två olika faser.

35. Under den första fasen begränsades översynen till vad som var absolut nödvändigt för att anpassa riktlinjerna om utredningsförfaranden till de ändringar som införts genom förordning (EU, Euratom) 2020/2223 och den operativa starten på Eppo. Denna fas slutfördes och de nya riktlinjerna om utredningsförfaranden trädde i kraft den 11 oktober 2021. I sina anmärkningar till Olafs generaldirektör om översynen av riktlinjerna av den 17 augusti 2022 klargjorde kommittén att den skulle avge ett yttrande om de reviderade riktlinjerna först när den andra fasen av översynsprocessen slutligen var klar ([13]).

36. Olaf slutförde översynens andra fas i slutet av juni 2023, och utkastet till riktlinjer om utredningsförfaranden lades sedan fram för övervakningskommittén så att den kan inkomma med sina formella anmärkningar ([14]). Som en del av detta formella samråd ägde en konstruktiv tidig överläggning rum mellan Olaf och kommittén under rapporteringsperioden. Denna överläggning syftade till att göra det möjligt för kommittén att biträda Olafs generaldirektör när denne utför sina uppgifter ([15]).

37. Till följd av denna överläggning höll kommittén och Olaf ett antal möten och en ytterligare överläggning om innehållet i de framtida riktlinjerna om utredningsförfaranden. Kommittén gjorde en grundlig analys av vissa specifika bestämmelser och skickade ett meddelande till Olafs generaldirektör den 28 juli 2023 där den redogjorde för sina preliminära synpunkter på vissa viktiga frågor, däribland riktlinjernas detaljnivå och struktur.

38. Den 24 november 2023 lämnade Olaf in den reviderade slutliga versionen av utkastet till riktlinjer om utredningsförfaranden. Kommittén har för avsikt att framföra sina anmärkningar om utkastet under 2024.

([13]) Artikel 17.8 sista meningen i Olaf-förordningen.

([14]) Kommitténs anmärkningar om utkastet till riktlinjer om utredningsförfaranden behandlas i ett utkast till yttrande från kommittén som ska antas inom de närmaste veckorna.

([15]) Se skäl 37 i Olaf-förordningen.

3. **Samarbete**

3.1 ***Samarbete med Olaf***

39. Under 2023 konsoliderade kommittén sitt givande samarbete med Olaf genom att upprätthålla en öppen och meningsfull dialog med Olafs generaldirektör.

40. Kommittén fortsatte sin praxis att bjuda in Olafs generaldirektör med personal till sina regelbundna månatliga sammanträden för att diskutera, och informeras om, frågor som är relevanta för kommittén och Olafs arbete. Kommitténs ledamöter och medlemmarna i sekretariatet höll även formella och informella möten med Olafs ledning och personal som en del av förberedelserna av kommitténs arbete.

41. Vid dessa möten och utbyten informerade Olaf kommittén om ett antal hinder som den stöter på vid utredningar som involverar medlemmar av vissa institutioner samt utredningar av påstådda trakasserier vid EU:s institutioner, organ och byråer. Utskottet har nu beslutat att undersöka dessa två frågor och kommer att avge ett yttrande om båda under 2024.

42. Kommittén erhöll följande rapporter från Olaf i enlighet med Olaf-förordningen och de fastställda arbetsrutinerna: i) rapporter om utredningar som pågått i mer än tolv månader, ii) rapporter där rekommendationer från Olaf som utfärdats sedan den 1 oktober 2013 inte har följts upp och för vilka Olaf fick svar från de berörda myndigheterna under den årliga övervakningen 2022, vilka kommittén mottog den 8 juni 2023, iii) rapporter om klagomål till Olaf om rättssäkerhetsgarantier inom pågående Olaf-utredningar, iv) rapporter om ärenden om vilka information har skickats till nationella rättsliga myndigheter, och v) rapporter om senareläggande enligt artikel 4.6 i Olaf-förordningen.

3.2 ***Förbindelser med berörda parter***

43. Kommittén är ansvarig inför de institutioner som utnämnde dess ledamöter och den är även en dialogpartner för EU-institutionerna. Kommittén rapporterar till EU-institutionerna om sin verksamhet, får avge yttranden på deras begäran, utarbetar rapporter om utredningsfrågor och utbyter åsikter med dem på politisk nivå ([16]).

44. Kommittén anser att det är viktigt att upprätthålla regelbundna kontakter med EU-institutionerna och Olafs partner och berörda parter för att förbättra informationsflödet och få återkoppling om Olafs resultat. Kommittén och dess sekretariat hade regelbunden kontakt med i) kommissionsledamoten med ansvar för budget och administration, ansvarig för Olaf (deltagande i kommitténs plenarsammanträde den 16 maj 2023), ii) kommissionens generalsekreterare (deltagande i kommitténs plenarsammanträde den 14 november 2023), iii) Europaparlamentets budgetkontrollutskott (presentation av kommitténs årsrapport för 2022 av ordföranden den 27 juni 2023 och presentation av samtliga ledamöter i övervakningskommittén den 20 september 2023), och iv) rådets arbetsgrupper för bedrägeribekämpning (presentation av årsrapporten för 2022 av ordföranden den 21 juni 2023). Föredraganden för sambandscentralen för bedrägeribekämpning deltog aktivt i sambandscentralens tionde möte i Vilnius i Litauen (den 19 oktober 2023–19 oktober 2023).

45. Den tillsynsansvarige för rättssäkerhetsgarantier bjöds in till kommitténs plenarsammanträde den 21 september 2023, där hon lade fram sin verksamhetsrapport för 2022.

([16]) Artikel 15.1 i förordning (EU, Euratom) nr 883/2013: ”Övervakningskommittén ska rikta yttranden till generaldirektören, i förekommande fall med rekommendationer, om bl.a. de resurser som behövs för att fullgöra Olafs utredningsuppgifter, Olafs utredningsprioriteringar och utredningarnas längd. Dessa yttranden kan avges på kommitténs eget initiativ, på generaldirektörens begäran eller på **begäran av en institution, ett organ eller en byrå**, dock utan att hindra genomförandet av pågående utredningar. […]
Institutionerna, organen eller byråerna ska få ett exemplar av yttranden som avgivits i enlighet med tredje stycket.”

46. Kommittén deltog också aktivt i de årliga interinstitutionella överläggningarna om Olaf den 25 oktober 2023, där den särskilt betonade vikten av att säkerställa ett starkt samarbete mellan Olaf, å ena sidan, och Eppo, Eurojust, Europol och Europeiska revisionsrätten, å andra sidan. Kommittén framhöll att detta samarbete är en viktig del i kampen mot bedrägerier som rör EU:s ekonomiska intressen i Ukraina och effektiviteten hos de sanktioner som EU redan har infört mot tredjeländer.

47. Kommittén bistod vidare kommissionen i urvalsförfarandena för utnämning av högre tjänstemän i Olaf. Kommitténs ledamöter deltog även i mötena i kommissionens rådgivande kommitté i utnämningsfrågor.

4. **Förvaltning och resurser**

4.1 ***Övervakningskommitténs arbetsmetoder***

48. Under 2023 höll kommittén tolv plenarsammanträden, antingen i hybridform eller helt och hållet online ([17]). Kommittén utsåg en föredragande för varje större fråga som behandlades. I samarbete med sekretariatet utarbetade föredragandena utkast till rapporter som skulle behandlas vid plenarsammanträdena. Ordföranden, föredragandena och sekretariatets medlemmar sammanträdde också regelbundet för att behandla särskilda frågor.

4.2 ***Sekretariatet***

49. Under 2023 fortsatte sekretariatet att hjälpa kommitténs ledamöter att utföra sina uppgifter, för att öka Olafs oberoende. I november 2023 höll kommittén en överläggning med generalsekreteraren om bristen på resurser vid sekretariatet. Dessa resurser behövs för att stödja både övervakningskommittén och den tillsynsansvarige för rättssäkerhetsgarantier samt för att bevara den nödvändiga uppdelningen av arbetsuppgifter mellan de båda organen. Kommittén betonade att dess förmåga att utföra sina arbetsuppgifter 2023 hade undergrävts avsevärt av sekretariatets underbemanningsproblem, som också var en del av att säkerställa att de tidsfrister som ålades den tillsynsansvarige för rättssäkerhetsgarantier för handläggningen av klagomål mot Olaf iakttogs. Kommittén uppmanade därför generalsekreteraren att anta och genomföra de organisatoriska åtgärder som krävs för att säkerställa att sekretariatet har tillräckliga personalresurser för att stödja kommittén i dess roll. Under hela 2023 fortsatte sekretariatet, liksom resten av kommissionen, att arbeta i hybridform, genom en kombination av arbete på plats och på distans, och genomförde arbetsprogrammet enligt överenskommelse med övervakningskommittén.

50. Sekretariatet fortsätter att vara administrativt knutet (sedan mars 2017) till Byrån för löneadministration och individuella ersättningar vid kommissionen, men är placerat i en separat säkerhetszon i Olafs lokaler. Övervakningskommittén har vid många tillfällen uttryckt tvivel om huruvida ”hybridanslutningen” av dess sekretariat till Byrån för löneadministration och individuella ersättningar är den lämpligaste platsen.

51. Kommittén upprepar sin ståndpunkt att med tanke på sekretariatets dagliga interaktioner med Olafs personal för kommitténs pågående övervakningsuppgifter skulle en lämplig plats inom Olafs säkerhetszon göra det möjligt för sekretariatet att arbeta mer effektivt.

4.3 ***Budgetfrågor***

52. Kommitténs budget för 2023 uppgick till 200 000 euro. Det faktiska belopp som hade betalats ut vid utgången av 2023 uppgick till 179 241,67 euro, vilket är ungefär 90 % av det totala beloppet.

53. Direktören för löneadministration och individuella ersättningar är den utanordnare som genom vidaredelegering ansvarar för utgifterna.

([17]) Från januari till december 2023.